

Provinciaal blad van Zuid-Holland

116

MAATREGELENPAKKET ERFGOEDLIJNEN 2013

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,

Gelet op artikel 3 van de Algemene subsidieverordening Zuid-Holland 2013 en artikel 1, sub c, van de Subsidieregeling erfgoedlijnen Zuid-Holland;

Overwegende dat de provincie Zuid-Holland zich conform het Hoofdlijnenakkoord 2011-2015 inzet voor het behoud van erfgoed en van landschappen met grote cultuurhistorische waarde door deze te beschermen, beleefbaar te maken en de benutting ervan te faciliteren, zodat dit bijdraagt aan een aantrekkelijke leefomgeving en een aantrekkelijk vestigingsklimaat.

Besluiten:

Vast te stellen het "Maatregelenpakket erfgoedlijnen 2013"

De provincie Zuid-Holland zet zich conform het Hoofdlijnenakkoord 2011-2015 in voor het behoud van erfgoed en van landschappen met grote cultuurhistorische waarde door deze te beschermen, beleefbaar te maken en de benutting ervan te faciliteren, opdat dit bijdraagt aan een aantrekkelijke leefomgeving en een aantrekkelijk vestigingsklimaat.

Hierbij richt de provincie zich op 7 erfgoedlijnen in de provincie Zuid-Holland die bestaan uit de volgende objecten en elementen:

1. Atlantikwall bestaat uit de samenhangende ensembles van objecten die zijn gebouwd of benut als onderdeel van de Atlantikwall als Duitse verdedigingslinie tegen de Geallieerden. Zwaartepunten in Zuid-Holland zijn de Festung Hoek van Holland, de verdedigingswerken in/bij Den Haag, Stützpunktgruppe Scheveningen, Katwijk en Noordwijk en enkele verdedigingswerken op de Zuid-Hollandse eilanden.
2. Goeree-Overflakkee wordt bepaald door de elementen die te maken hebben met de rol van het water. Meer specifiek: de elementen die - tegen de achtergrond van het zuidwestelijk zeeleigebied als geheel-representatief zijn voor wat typerend is voor Goeree-Overflakkee. Als basisstructuur geldt de zeekering: het geheel van de huidige zeedijk en de duinen. Daarnaast gaat het dan vooral om: de lijnen van de havenkanalen en van de liniedijk in Ooltgensplaat, tracégedeelten van het aan de havens verbonden RTM tramnet, de verdedigingswerken in Ooltgensplaat, elementen van het binnenwaterbeheer als uitwateringssluizen e.d., enkele objecten die herinneren aan de tramlijnen en enkele historische visserij elementen.
3. Landgoederenzone bestaat uit de buitenplaatsen, landgoederen en kastelen (complexen en elementen en gerelateerde objecten) langs de binnenduintrand, op de strandwallen tussen Monster tot en met Noordwijkerhout en Hillegom en langs de trekvaarten Vliet en Haarlemmertrekvaart. Deze zijn voorzien van een landgoed- of kasteelbiotoop en maken deel uitmaken van een landgoederenzone (CHS).
4. Limes volgt het historische tracé van de Limes, de Oude Rijn en bestaat uit archeologische elementen langs de rivier, daaraan gelegen forten, wachttorens en burgernederzettingen (vici), alsmede de Vliet (FossaCorbulonis/Corbulogracht) en de Civitas Cananefatium: Forum Hadriani te Voorburg.
5. Oude Hollandse Waterlinie (OHW) bestaat uit elementen die het functionele defensiewerk belichten, te weten de inundatiekommen en inundatiegebieden, de stedelijke vestingen, de dijken en kades langs de rivieren en rond de te inunderen polders, de inundatiesluizen, forten en schansen.
6. Trekvaarten (Haarlemmer Trekvaart, Vliet en Schie) bestaat uit de historische transportassen: het water en de oevers langs de trekvaartverbindingen Schie, Vliet en Haarlemmertrekvaart en de vaarweggebonden monumenten die aan deze trekvaarten zijn gelegen.
7. Waterdriehoek wordt gevormd door Werelderfgoed Kinderdijk, de Biesbosch en de Drechtsteden, vertelt het verhaal van het water, mensen en machines in Zuid-Holland en bestaat uit de volgende elementen: de dijken en de rivieren Oude Maas, Merwede en Noord en hun oevers, historische waterstaatsobjecten zoals molens en gemalen, buitendijkse elementen als griendheuvels/griendketen, eendenkooien en watergebonden industriële objecten als scheepswerven.

Het realiseren van de erfgoedlijnen kan de provincie niet alleen. Daar zijn vele in- en externe partijen bij betrokken. Het is zaak dat die op één lijn komen, dat zij min of meer dezelfde toekomstvisie delen en de weg daar naar toe. Het is een proces van co-creatie. Iedere erfgoedlijn kent een netwerk van stakeholders; de zogenaamde erfgoedtafel.

Deze erfgoedtafels zijn niet statisch en niemand is uitgesloten. Gedurende de uitvoering kunnen stakeholders aanhaken.

De erfgoedtafels zijn gestart op 3 december 2012 met een Startbijeenkomst Erfgoedlijnen in Kasteel Keukenhof, te Lisse. In de periode tussen 3 december 2012 en 1 mei 2013 hebben de erfgoedtafels een gezamenlijk streefbeeld geformuleerd en een logisch daaruit voortvloeiende agenda van activiteiten en projecten. Voor het jaar 2013 heeft dit geresulteerd in onderstaande lijst van projecten waarvoor een bijdrage van de provincie noodzakelijk is om het te kunnen realiseren. De activiteiten uit het Maatregelenpakket 2013 verschillen qua aard en omvang. Er zijn ook relatief kleine subsidies opgenomen. De reden hiervoor is dat het vaak gaat om een eerste aanzet voor een groter project, dat door matching de provinciale bijdrage slechts één van meerdere bijdragen is of dat de aanvrager en uitvoerder een vrijwilligersorganisatie betreft, waarbij de uren-inzet buiten zicht blijft. Voor alle activiteiten is er sprake van cofinanciering. Voor de activiteiten in het Maatregelenpakket 2013 kunnen op grond van de Subsidieregeling erfgoedlijnen Zuid-Holland tussen 1 juli 2013 en 15 september 2013 projectsubsidies worden aangevraagd bij de provincie Zuid-Holland. Jaarlijks wordt een nieuw maatregelenpakket vastgesteld op advies van de erfgoedtafels.

Subsidieontvanger	Maximale subsidie	Activiteit	Prestaties
Atlantikwall			
Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed (Staat der Nederlanden)	€ 10.000	Masterplan Kust en Erfgoed	Rapport Masterplan Kust en Erfgoed
Stichting Atlantikwall Museum Noordwijk	€ 75.000	Ontsluiting en herstel bunkercomplex S414 Noordwijk (fase 1) en herbestemming bunker tot museum Engelandvaarders	<ul style="list-style-type: none"> • Toegankelijk maken bunkercomplex, inclusief herstel gangenstelsel • Ontwikkel- en inrichtingsplan museum Engelandvaarders in bunker Bosweg
Stichting Vleermuisbunker Wassenaar	€ 73.635	Ontsluiting en herstel bunkercomplex Vleermuisbunker Wassenaar (fase 1)	<ul style="list-style-type: none"> • Vergroten toegankelijkheid bunkercomplex, inclusief herstel gangenstelsel; • Realisatie 'Cultuursporen in de duinen': verhaal van de bunkers vanuit natuur- en cultuurhistorisch perspectief (dubbelgebruik bunkers)
Stichting Stelling 33 (i.o.)	€ 10.000	Verbeteren zichtbaarheid Festung Hoek van Holland; stelling 33	Haalbaarheidsstudie voor herinrichting gebied bunker 33 Oranjesluis
Stichting Fort aan Zee (i.o.)	€ 200.000	Restauratie en ontwikkeling bezoekerscentrum Fort Hoek van Holland	<ul style="list-style-type: none"> • Restauratie rijksmonument (geschutskoepels, overkapping gracht) • Conceptontwikkeling bezoekerscentrum
Stichting Fort aan Zee (i.o.)	€ 15.000	Bezoekerscentrum Fort Hoek van Holland	Conceptontwikkeling bezoekerscentrum Fort Hoek van Holland
Stichting Vesting Hoek van Holland	€ 8.000	Atlantikwallmuseum Hoek van Holland	Beschermen en duurzaam beheer collectie door aanleg klimaatbeheersing
gemeente Hellevoetsluis	€ 24.000	Voorne in stelling	<ul style="list-style-type: none"> • Routekaart stellingen Hellevoetsluis – Westvoorne; • Rapportage haalbaarheid ontsluiten bunker Hellevoetsluis en Wassermancomplex Westvoorne; • Aanschaf en presentatie collectie Biberbunker Westvoorne.
Stichting Atlantikwallmuseum Scheveningen	€ 30.000	Ontsluiting en herstel bunkercomplex Wiederstandsnest 67 Kijkduin	<ul style="list-style-type: none"> • Toegankelijk maken bunkercomplex, inclusief herstel gangenstelsel
Stichting Atlantikwallmuseum Scheveningen	€ 20.000	Scheveningen: business- en inrichtingsplan voor Atlantikwall bezoekerscentrum (fase 1)	Business- en inrichtingsplan bezoekerscentrum Atlantikwall
Stichting Cultuurcompagnie Noord-Holland	€ 20.000	De Grote Volksverhuizing; onderzoek evacuatie door aanleg Atlantikwall	Ontsluiten onderzoeksresultaten via o.a. app en internet (2013-2014)
Erfgoedhuis Zuid-Holland	€ 16.500	Ontwikkelen marketingstrategie Atlantikwall	<ul style="list-style-type: none"> • Plan strategie inclusief inventarisatie en inzet ICT-instrumenten • Ontwikkeling beeldmerk • Routeontwikkeling Atlantikwall Haaglanden
Stichting Dorp Stad en	€ 12.000	Atlantikwall en de Koude	<ul style="list-style-type: none"> • In beeld brengen objecten in

Land		Oorlog; hergebruik bunkers tijdens Koude Oorlog (meerjarig)	kennisbestand/ GIS-database (2013). • Doorontwikkeling naar routes (2014).
RAAP Archeologisch Advies B.V.	€ 30.000	Zichtbaar maken 'zachte' verdedigingsstructuren Hollands Duin (fase 1)	• Onderzoek naar 'zachte' verdedigingsstructuren in Hollands Duin. • Kaart van 'zachte' verdedigingsstructuren in Hollands Duin
Subsidieontvanger	Maximale subsidie	Activiteit	Prestaties
Goeree Overflakkee			
gemeente Goeree-Overflakkee	€ 7.500	Havenkanaal Ooltgensplaat: een kade voor levendigheid (fase 1)	Stedenbouwkundig plan incl. financiële uitwerking, beeldkwaliteitplan en concreet uitvoeringsplan
gemeente Goeree-Overflakkee	€ 195.000	RTM-tramtraject: resten in het landschap en dorpen	<ul style="list-style-type: none"> • Informatiepanelen bij de nog aanwezige objecten van het RTM-traject; • Markeringen op plaatsen waar geen objecten meer aanwezig zijn, maar wel van grote betekenis voor het RTM-traject; • Het verhaal van het RTM-tramtraject verteld via website, app's, etc; • Fiets- en/of wandelroutes langs RTM-tramtraject; • Belevingsplek op een knooppunt van de tramlijn op het Haveneind van Middelharnis.
Stichting Behoud Stadstimmerwerf Middelharnis i.o.	€ 154.000	Havenkanaal Middelharnis, De Menheerse Werf	<ul style="list-style-type: none"> • Restauratie Pekelpakhuis (rijksmonumentnr. 29753) en werfwoning (rijksmonumentnr. 29752) en gereed maken t.b.v. herbestemming als onderdeel van de historische attractie De Menheerse Werf. • Ontwerp en plan voor permanente expositie Havenkanaal en maritieme geschiedenis Middelharnis.
Stichting Behoud Beugsloep MD10	€ 37.000	Beugsloep MD10 – Baken voor Mensheerse Werf en Havenkanaal	<ul style="list-style-type: none"> • Reconstructie historische sloopshelling van De Menheerse Werf. • Schouwrapport beugsloep resulterend in een status 'Varend Monument B met Restauratieplan'. • Restauratieplan o.b.v. langdurige opname van het schip in het cultuurhistorisch ensemble De Menheerse Werf. • Voor lange tijd geconserveerde beugsloep, klaar om opgenomen te worden in het ensemble De

			Menheerse Werf, inclusief een als expositieruimte voor bezoekers ingericht interieur.
Recreatieschap Haringvliet	€ 20.000	Routenetwerk over water, openbare infrastructuur historische schepen (fase 1)	<ul style="list-style-type: none"> • Inventarisatie en plan van aanpak voor verbetering aanlegmogelijkheden Bruine Vloot; • Inventarisatie en plan van aanpak voor een herverkaveling van de stadshavens.
Stichting Podium Goeree-Overflakkee	€ 47.000	Strategie voor en ontsluiting van het verhaal van Overwinnen en Overleven van het water	<p>Informatie, inspiratie, verbinding en netwerk o.a. door middel van:</p> <ul style="list-style-type: none"> • plan van aanpak 2014-2016 • 2 bijeenkomsten Erfgoedlijn GO (startbijeenkomst en informatieve bijeenkomst) • monumentengids GO • content management systeem • redactie/referentiegroep gevormd • 10 cultuurhistorische objecten geïnventariseerd, gedocumenteerd en gemarkeerd met schildje (incl. QR code en layar) • 4 burgerparticipatieprojecten op erfgoedlijnllokaties • introductie Erfgoedlijn GO bij (vrijwillige) medewerkers routenetwerken, eilandelijke ambassadeurs landschap en projectgroep Gebiedsgerichte Aanpak.
Erfgoedhuis Zuid-Holland	€ 25.000	Erfgoedprogramma Goeree-Overflakkee 'Van binnen naar buiten'	<ul style="list-style-type: none"> • Erfgoedprogramma 'Van binnen naar buiten' (voor Primair onderwijs); • Organisatie van jaarlijks minimaal 1 evenement langs de erfgoedlijn in de periode 2013-2016.
Subsidieontvanger	Maximale subsidie	Activiteit	Prestaties
Landgoederenzone			
Stichting Kasteel Keukenhof	€ 10.000	Coöperatie Landgoedeigenaren	Realisatie Coöperatie Landgoedeigenaren
Stichting Huijgensmuseum Hofwijck	€ 175.000	Herbestemming Poortgebouw Hofwijck	Herbestemming Poortgebouw tot bezoekersentree met ontvangstruimte, kassa, tearoom, winkel en vergaderlocatie
Stichting 't Huys Dever	€ 25.350	Tuyn der Zinnen	Aanleg middeleeuwse tuin op het voorterrein bij Ridderhofstad Dever
gemeente Noordwijkerhout	€ 20.000	Verhoging beleving Oud Leeuwenhorst	Ontwikkelen diverse informatieprojecten over landgoed Leeuwenhorst (o.a. picknicktafel met plattegrond, kinderpuzzeltocht) aansluitend

			bij ontwikkeling en herstel landgoed.
Stichting Erfgoed Oud Poelgeest	€ 100.000	Restauratie boogbrug Oud Poelgeest en Witjes Drakenzaal	<ul style="list-style-type: none"> • Restauratie 19e eeuwse Boogbrug landgoed Oud Poelgeest • Restauratie Witjes van Jacob de Wit dd 1753 in de Drakenzaal van kasteel Oud Poelgeest: restauratie 2 bovendeurstukken en een schouwstuk.
Stichting tot Behoud van Cultuurhistorische Buitenplaatsen	€ 350.000	Restauratie Berbice: fase 1	Restauratie hoofdhuis buitenplaats Berbice (fase 1)
Stichting Duivenvoorde	€ 445.000	Herstel Kasteelpark Duivenvoorde	Herstel kasteelpark Duivenvoorde door o.a. zichtlijnen en oude padenstructuur te herstellen.
Subsidieontvanger	Maximale subsidie	Activiteit	Prestaties
Limes			
gemeente Leiden	€ 100.000	Visualiseren castellum Matilo	<ul style="list-style-type: none"> • Plaatsen wachttorens • Realiseren archeologisch park Matilo
Stichting Ipse de Bruggen	€ 40.000	Visualiseren en ontwikkelen castellum Nigrum Pullum (fase 1)	Businesscase voor visualiseren en ontwikkelen castellum Nigrum Pullum
provincie Utrecht	€ 206.000	Coördinatie Nederlandse Limessamenwerking (NLS), bijdrage aan projecten Nederlandse Limessamenwerking 2013-2015	<ul style="list-style-type: none"> • Unesco Werelderfgoed nominatietraject resulterend in een intentieverklaring met overheden en een managementplan (€ 106.000); • Publieksbereik Limes resulterend in 2 toeristisch-recreatieve knooppunten (in Leiden en Alphen aan den Rijn), gezamenlijke communicatie en marketing inclusief een nationale website, een themaweek en een publicatie (€ 100.000)
Subsidieontvanger	Maximale subsidie	Activiteit	Prestaties
Oude Hollandse Waterlinie			
Gemeente Gorinchem	€ 127.000	Restauratie Sluisje Vurensche Uitwatering en Dalembolwerk bij bastion VII	<ul style="list-style-type: none"> • Sluisje Vurensche Uitwatering in gerestaureerde staat; • Dalembolwerk bij bastion VII in gerestaureerde staat.
Stichting Groene Hart	€ 15.000	Lieux de mémoire: drie historische slagvelden heringericht	<p>Drie uitkijkpunten met informatiepanelen, verbeeldingen en rustplaatsen.</p> <p>Herinrichting inundatiekom Enkele/Dubbele Wiericke met attractiepunt;</p>
Stichting Groene Hart	€ 20.000	Panorama Coehoorn, linieperspectief voor ontwikkeling vestingsteden	Panorama Coehoorn vastgesteld als toetssteen voor integrale ruimtelijk-economische ontwikkelingen en als instrument voor gezamenlijke city- en regiomarketing van de Oude

			Hollandse Waterlinie. Dit in relatie tot Panorama Krayenhoff van de Nieuwe Hollandse Waterlinie.
Stichting Groene Hart	€ 25.000	Herinrichting inundatiekom Enkele en Dubbele Wiericke	Herinrichting met attractiepunt.
Stichting Groene Hart	€ 20.000	Zichtbaar maken geschiedenis bij Wiericke-inlaatsluis en coupure in de A12	<ul style="list-style-type: none"> • Herstel Wierickersluizen door realisatie van een informatiepunt en herinrichting kano-overstapplaats bij de gerenoveerde Wiericke-inlaatsluis; • Doorsnijding van de Oude Hollandse Waterlinie door de A12 gemarkeerd met een bord en herkenningspunt in het landschap.
Stichting Groene Hart	€ 14.500	Erfgoed op de kaart	Verhaal van de Oude Hollandse Waterlinie verteld door realisatie van Oude Hollandse Waterlinie-App
Stichting Groene Hart	€ 15.000	Wandelommetjes en attractiepunten	<ul style="list-style-type: none"> • Realisatie wandelommetje en attractiepunt Leerdam e.o.; • Realisatie wandelommetje en attractiepunt Gorinchem.
Stichting Struin en Vorsen	€ 10.000	Coöperatie eigenaren Linielocaties	Realisatie coöperatie eigenaren Linielocaties
Subsidieontvanger	Maximale subsidie	Activiteit	Prestaties
Trekvaarten			
gemeente Noordwijkerhout	€ 10.000	Uitvoering aanlegsteiger landgoed Leeuwenhorst	Aanlegsteiger bij landgoed Leeuwenhorst
Stichting Cultuur & Recreatie Zuid-Holland	€ 70.000	Historische openluchttentoonstelling, advies erfgoed/recreatie en communicatieontwikkeling	<ul style="list-style-type: none"> • 15 frames met verbeelding van het trekvaartverleden verspreid langs de erfgoedlijn Trekvaarten; • Locaties bepaald o.b.v. rapportage met advies erfgoed/recreatie en communicatie ontwikkeling.
gemeente Delft	€ 11.358	Restauratie Jaagbrug bij Schieweg 160, Delft	Restauratie Jaagbrug Delft inclusief landhoofden
AM BV	€ 90.000	Knooppuntontwikkeling insteekhaven Koninklijke Porceleynse Fles, Delft	Schieparallele insteekhaven van 100 m incl. zijlans Delfts blauwe tegeltableaus bij Koninklijke Porceleynse Fles
Stichting Rederij de Drie Geuzen/Rondvaart Leiden	€ 12.500	Knooppuntontwikkeling Korte Mare/ Trekschuihaven, Leiden	Quickscan/haalbaarheidsanalyse pakhuis, restauratiebehoefte, ligplaatsmogelijkheden, beleving trekschuitafvaart en bereikbaarheid
gemeente Schiedam	€ 90.000	Restauratie Zakkendragershuis Schiedam	Casco restauratie Zakkendragersgildehuis Schiedam
Stichting Herstel Trekvaart Leiden-Delft	€ 10.000	Inzet trekschuit met paard over de trekvaarten	10 keer varen van trekschuit Hadrianus met paard op PR-momenten (thematisch/ evenementen).
Subsidieontvanger	Maximale subsidie	Activiteit	Prestaties
Waterdriehoek			
Drechtsteden	€ 80.000	Basisinfrastructuur Waterdriehoek inclusief strategie voor ontwikkeling en ontsluiting van het verhaal	<ul style="list-style-type: none"> • Ontwikkelen verbindende verhaal Waterdriehoek, die de verhaallijnen Kinderdijk, Biesbosch, Dordrecht en

		de Waterdriehoek als basis voor investeringen en ontwikkelingen in de Waterdriehoek.	maritieme industrie met elkaar verbindt; <ul style="list-style-type: none"> • Ontwikkelen (communicatie) strategie voor de ontsluiting van de Waterdriehoek; • Realisatie basisinfrastructuur voor ontsluiting van verhaal Waterdriehoek incl. verhaallijnen Kinderdijk, Biesbosch, Dordrecht en maritieme industrie.
Stichting Werelderfgoed Kinderdijk	€ 50.000	Bezoekerscentrum Kinderdijk (fase 1)	Businesscase en ontwerp bezoekerscentrum Kinderdijk
Stichting Werelderfgoed Kinderdijk	€ 25.000	Herstel molen Blokkerse Wip	<ul style="list-style-type: none"> • Herstel molen Blokkerse Wip en geschikt maken voor ontvangst van bezoekers; • Aanlegvoorziening; • Reconstructie van historische elementen op het molenerf van molen Blokkerse Wip.
Stichting Werelderfgoed Kinderdijk	€ 20.000	Restauratie Wisboomgemaal (fase 1)	Restauratieplan voor het Wisboomgemaal.
Stichting Werelderfgoed Kinderdijk	€ 20.000	Infrastructuur rondvaartboten Kinderdijk	Infrastructuur t.b.v. transfersysteem tussen de molens in Kinderdijk door middel van 2 rondvaartboten.
Stichting Groene Hart	€ 8.900	Kranenproject	In samenhang met het regionale project Aanpak Overkwaliteit: <ul style="list-style-type: none"> • Inventarisatie van in onbruik geraakte beeldbepalende kranen langs de oevers; • Prijsvraag voor benutting van in onbruik geraakte beeldbepalende kranen; • Reizende tentoonstelling met de ingediende ontwerpen; • Bestek voor gekozen project.
Erfgoedhuis Zuid-Holland,	€ 20.000	Erfgoedprogramma "Werk aan de Merwede	Erfgoededucatieprogramma voor Voortgezet Onderwijs 'Werk aan de Merwede'
IVN Zuid-Holland	€ 30.000	Ambassadeurs van de Waterdriehoek	<ul style="list-style-type: none"> • Opleidingsmodule voor regionale ondernemers • Opleiden van 25 ondernemers in de regio
Stichting Nationaal Baggermuseum	€ 30.000	Waterbouwkundig Erf	Realisatie van 2 paviljoens waarbinnen en buiten in de directe omgeving het baggerwerk beleefbaar wordt gemaakt
Staatsbosbeheer (Staat der Nederlanden)	€ 36.925	Zalm in de Biesbosch	<ul style="list-style-type: none"> • Herstel zalmhaal, historische haventje en kade; • 5 informatiepanelen over zalmvisserij in de Biesbosch; • Aanlegsteiger en loopbrug van Ottersluis naar zalmhaal

Den Haag, 14 mei 2013

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland

J. FRANSSEN,

voorzitter

Mw. drs. J.A.M. HILGERSOM,

secretaris